

03-จากปัญหาที่ดินสู่การจัดการตนเองที่ยั่งยืนของตำบลช่อง

ตำบลช่อง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ตำบลช่อง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นเมืองหน้าด่านหนึ่งในสิบของเมืองตรัง ครั้งปี พ.ศ.2355 หรือเมื่อกว่า 200 ปีที่ผ่านมา เพื่อจัดการป้องกันอันตรายจากภายนอก มีชื่อเรียกว่า ตำบลช่องไม้ไผ่ โดยเจ้าเมืองตรังสมัยนั้น ได้แต่งตั้งนายด่านประจำตำบลช่องไม้ไผ่ ชื่อ ขุนชนะสงคราม และ ผู้รักษาด่าน จำนวน 2 ท่าน ชื่อหมื่นชนะสิงขร และหมื่นจรฎฎา มาประจำด้านตำบลช่องไม้ไผ่ มีแนวสันปันเขตเทือกเขาบรรทัดทางทิศตะวันออกเป็นแนวเขตติดต่อกับจังหวัดพัทลุง ทิศใต้ติดกับตำบลนาชุมเห็ด ทิศเหนือติดตำบลละมอ ทิศตะวันตกติดตำบลโคกสะบ้า และนาข้าวเสีย ระยะทางจากตัวเมืองตรัง ถึงตำบลช่อง ประมาณ 20 กิโลเมตร

ต่อมาตำบลช่องไม้ไผ่ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลช่อง และได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลช่อง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 4,711 คน ชาย 2,309 คน หญิง 2,402 คน จำนวน 1,416 ครัวเรือน อาชีพส่วนใหญ่เกินร้อยละ 80 ของคนที่นี่ มีอาชีพทำสวนยางพารา รองลงมาคือรับจ้าง ทำนาค้าขายและรับราชการ

ตำบลช่องมีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย โดยเฉพาะผลไม้ป่า จำพวก เหยียง สะตอ หน่อไม้ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ราษฎรได้จำนวนมาก มีแหล่งท่องเที่ยว หลายๆแห่งที่น่าสนใจ เนื่องจาก ทรัพยากรป่าไม้ธรรมชาติยังคงหลงเหลืออยู่มากในพื้นที่ตำบลช่อง เช่น น้ำตกกะช่อง น้ำตกโดนน้อย อุทยานนกน้ำคลองลำชาน น้ำตกหนานส้มเค้า มีพื้นที่ทั้งหมด 19,375 ไร่ เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ลักษณะแบบลูกคลื่น มีพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของประชากรเพียง 6,852 ไร่ พื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยในทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 5 ซึ่งปฏิรูปแล้ว จำนวน 1,492 ไร่ พื้นที่ ทำกินทับซ้อนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด จำนวน 1,560 ไร่ พื้นที่ทับซ้อนกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่ – เขาย่า จำนวน 1,895 ไร่ พื้นที่ป่าสมบูรณ์ จำนวน 11,031 ไร่

ร่วมฟื้นผา “ป่าอยู่ได้คนอยู่ดี”

นายหนูลัด ศรีเสน ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง เล่าว่า ประมาณปี พ.ศ.2509-2519 รัฐเปิดให้มีการสัมปทานป่าไม้ แนวเทือกเขาบรรทัดโดยอนุญาตให้โรงเลื่อยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นตัดโค่นไม้เพื่อนำไปใช้สอยได้ปรากฏว่าพื้นที่ตำบลช่องบริเวณเทือกเขาบรรทัด มีสภาพโล่งเตียน ไม่มีต้นไม้ใหญ่ ประชาชนจำนวนหนึ่งจึงเข้าไปทำไร่ ปลูกยางพารา ตั้งแต่ พ.ศ.2509 เป็นต้นมา

ในปี พ.ศ.2518, 2525, 2535 รัฐบาลประกาศเขตรักษาพันธุ์ เขตอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ตามลำดับ โดยพื้นที่ที่รัฐประกาศเขตทับซ้อนกับที่ทำกินของราษฎร ซึ่งเข้าไปทำกินในพื้นที่โล่งเตียนที่รัฐให้สัมปทานไม่ไปหมดแล้ว

จากปัญหาพื้นที่ทำกินของประชาชนทับซ้อนกับที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ที่ประชาชนทำกินในพื้นที่ดังกล่าวมีการกระทบกระทั่งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่มาโดยตลอด ทำให้คนในพื้นที่ มีความเดือดร้อนจึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นปัญหาระดับนโยบายที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่เดือดร้อนได้อย่างถาวร ในระดับพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลช่องร่วมกับผู้เดือดร้อนในพื้นที่ จึงคิดหาแนวทางที่จะทำให้อาชีพราษฎรที่เดือดร้อน สามารถทำกินดำรงชีวิตอยู่กับที่ดินทำกินเดิมของตน อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมั่นคง ช่วยกันดูแลพื้นป่าธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันมาโดยตลอด โดยยึดหลักที่ว่า **“ป่าอยู่ได้ คนอยู่ดี”**

ปี พ.ศ. 2553 ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนในตำบลช่อง จากกลุ่มที่มีการขับเคลื่อนเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัย สู่การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่องขึ้น เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยการสนับสนุนจากเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดตรัง ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุน จำนวน 148 คน เงินกองทุนรวม จำนวน 2,178,360 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2561) มีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก จำนวน 6 ประเภท

ปี พ.ศ.2556 ประชาชนได้รับผลกระทบจากรัฐประกาศแนวเขตทับซ้อนที่ดินทำกินเดิมและที่อยู่อาศัยทำให้ประชาชนขาดความมั่นคงในด้านที่ดินที่อยู่อาศัย อยู่อย่างระแวงไม่รู้ว่าทางรัฐบาลจะเข้ามายึดคืนตอนไหน ถึงมีการรวมตัวกันอย่างจริงจังของพี่น้องที่ได้รับผลกระทบ จนมาปี พ.ศ.2557 ก่อเกิดเป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2557 ขึ้น จากผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินตำบลช่อง และถือโอกาสใช้เครื่องมือของสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง ผลักดันการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ของพี่น้องที่ได้รับผลกระทบอย่างยาวนานนับสิบๆปี ปัจจุบันมีสมาชิก 16 คน มีกลุ่มเข้าร่วมจัดแจ้งจำนวน 14 กลุ่ม

ชาวบ้านได้ใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลางในการนำปัญหามาพูดคุย และได้มีการวิเคราะห์บริบทตำบลช่อง พบว่ามีปัญหาต่างๆ 7 ประการ คือ 1) รัฐประกาศแนวเขตทับซ้อนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนในตำบลช่อง 2) สิทธิในที่ดินทำกิน 3) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ 4) หนี้สินครัวเรือนสูงขึ้น 5) ยาเสพติดในกลุ่มเด็ก เยาวชน และคนในตำบลช่อง 6) มลภาวะและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และ 7) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงนำปัญหามาจัดเรียงพบว่าที่จำเป็นและต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมนั้นคือการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ประชาชนได้รับความมั่นคง แต่ไม่ใช่รูปแบบเดิมที่ประชาชนขับเคลื่อนฝ่ายเดียวแต่จะใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลช่องทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหารือเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมีกระบวนการดำเนินงาน อย่างเป็นขั้นตอน

สภาองค์กรชุมชนกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินทับซ้อนในเขตป่า นำไปการสู่ออกหนังสือสำคัญรับรองข้อมูลการทำกินในที่ดิน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับขึ้นทะเบียนราษฎรที่มีที่ทำกินทับซ้อนในเขตป่า เอกสารในการขึ้นทะเบียน 1) แบบคำขอขึ้นทะเบียนสมาชิกองค์กรปกป้องสิทธิทำกิน ตำบลช่อง 2) สำเนาบัตรประชาชนพร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำข้อมูลประวัติการถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยผู้ถือครองและข้างเคียง กรอกข้อมูลรายละเอียดประวัติการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ตั้งแต่ ประวัติของผู้ถือครองที่ดินทำกิน ประวัติการเข้าทำกิน สิ่งปลูกสร้างในที่ดิน ไม้หวงห้ามที่มีในที่ดิน มีการลงนามผู้ถือครองและพยาน ผู้ข้างเคียงในแปลงที่ดินทั้ง 4 ทิศ ระบุขนาดที่ดิน และรูปของแปลงที่ดิน (เหมือนโฉนดที่ดิน)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบกติกาของการใช้ประโยชน์ในที่ดินร่วมกัน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดไว้ที่ศูนย์ข้อมูล อบต.

ขั้นตอนที่ 4 แต่งตั้งคณะกรรมการออกสำรวจรายแปลง เก็บข้อมูลที่เป็นจริง จัดทำแผนที่ GPS :ทางองค์การบริหารส่วนตำบลช่อง ร่วมกับผู้เดือดร้อนในพื้นที่ได้ร่วมกันคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจ เพื่อออกสำรวจจัดทำพิกัด GPS

ขั้นตอนที่ 5 ออกหนังสือสำคัญรับรองข้อมูลการทำกินในที่ดิน โดยนายองค์การบริหารส่วนตำบลช่อง มอบเจ้าของที่ดินถือ 1 ฉบับ เก็บรวบรวมไว้ที่ อบต.ช่อง 1 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 6 ออกข้อบัญญัติตำบล เพื่อคุ้มครองฐานข้อมูล และการรับรองข้อมูลให้ประชาชนที่ทำกินสามารถ ใช้วิถีชีวิตอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมั่นคง ปราศจากการรุกรานซึ่งกันและกัน

ในการทำงานจะมีความร่วมมือกับทุกระดับจากระดับพื้นที่ คือ แกนนากลุ่ม ผู้เดือดร้อน แกนนำชุมชน แกนนำระดับตำบลสู่ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมในที่ดินเดิม ภายใต้สภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง โดยมีหน่วยงานภาคี ท้องถิ่น ท้องถิ่น มีการเชื่อมโยงภาคีแนวร่วมเครือข่ายองค์กรชุมชนรักเพื่อเอกเขาบรรทัด มีคณะทำงานแก้ไขปัญหาที่ดิน จำนวน 17 คน มีการเชื่อมโยงขบวนจังหวัด เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตและทรัพยากรฯ

สภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง ได้พิสูจน์ให้ประชาชนได้เห็นแล้วว่าจากที่ชุมชนประสบปัญหาในพื้นที่ ที่ผ่าน มาได้รับแรงเสียดทานจากนโยบายรัฐ การประกาศเขตพื้นที่ป่าทับที่ดินทำกิน และนโยบายทวงคืนผืนป่า ทำให้สร้างความยากลำบากในการอยู่อาศัยและทำกินในที่ดิน ชุมชนจึงเห็นความสำคัญกับการรวมตัวกันผลักดัน หาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยมีท้องถิ่น (อบต.ช่อง) ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน อย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่นให้กับคนในพื้นที่ มีการสนับสนุนทุนและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดิน ทำกิน และการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชน จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้สนับสนุน

ทิศทางและเครื่องมือในการดำเนินการ เช่นการจัดเก็บข้อมูล แผนที่ทำมือ การจับGPS ฯลฯ มีภาคีเครือข่ายในระดับตำบลและจังหวัด ร่วมกันแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหา หาแนวทาง ออกแบบความคิด เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

จากปัญหาที่ดินทำกิน....สู่การขับเคลื่อนในมิติของคนในตำบลช่อง

นางบุญทิพย์ เกตุทอง เลขาธิการสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง เล่าต่อว่า เนื่องจากคนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจราคาขายพาราที่ตกต่ำ ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลช่องได้รวมตัวกันขับเคลื่อนแก้ไขปัญหา เริ่มจากการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ตำบลช่อง นำไปสู่การวางแผนแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีแนวทางพัฒนาตำบล คือการจัดการผลผลิตทางการเกษตร (พืชผักผลไม้) เป้าหมาย คือ ตลาดชุมชนประจำตำบลจัดการโดยชุมชน ที่ทำร่วมกันในตำบล โดยการตั้งคณะทำงานด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและทุนชุมชน มีการสำรวจข้อมูลผักผลไม้ทุกหมู่บ้านเพื่อนำไปสู่การจัดการตลาดชุมชน เรียนรู้การแปรรูปยางพารา ผัก ผลไม้ นำไปสู่การแปรรูปสินค้าและจำหน่ายในตลาดชุมชน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีต่างๆเพื่อขอรับการสนับสนุนทั้งความรู้และทิศทางการดำเนินงาน ตลอดจนการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาให้กระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพขึ้น

สภาฯ กับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

ตำบลช่องได้รับการสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ภายใต้โครงการบ้านพอเพียงชนบท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 งบประมาณจำนวน 570,000 บาท ดำเนินการซ่อมแซมบ้าน จำนวน 34 ครัวเรือน มีระบบการคืนทุน และจะหักจากเงินคืนอีก 10% ระยะเวลา 1 ปี โดยผู้เดือดร้อนต้องเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่อง และต้องร่วมกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง และมีการคืนทุนผ่านระบบกองทุน เพื่อเป็นการต่อยอดให้กับผู้เดือดร้อนคนต่อไปได้รับโอกาส และในปี 2562 ได้มีการสำรวจผู้เดือดร้อนในตำบลช่อง จำนวน 75 หลัง โดยในปี 2562 การสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมบ้านได้ จำนวน 10 ครัวเรือน จำนวนงบประมาณ 95,000 บาท คงเหลือ 65 ครัวเรือน จะมีการวางแผนพัฒนาระยะ 3 ปี โดยในปี พ.ศ. 2563 – 2565 ให้ครบตามเป้าหมายที่สำรวจไว้ โดยดำเนินการร่วมกับท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากจนต่อไป

การดำเนินงานเริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบ้านพอเพียงชนบท 32 คน จากผู้แทนจากท้องถิ่น ผู้แทนจากท้องถิ่น ที่ปรึกษา 6 คน ภาคีความร่วมมือและเครือข่าย จากนั้นมีการนัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจวางแผนงานและสำรวจผู้เดือดร้อนในตำบลที่ผ่านการเห็นชอบของทุกส่วน มีการประมาณราคาการซ่อมแซมบ้านจากฝ่ายช่าง ดำเนินการซ่อมแซมบ้านตามข้อตกลง และสรุปผลการดำเนินงาน โดยบ้านที่ได้รับการช่วยเหลือครั้งนี้ทั้ง 10 ครัวเรือน จะมีลักษณะเป็นบ้านที่ทรุดโทรม เนื่องจากเจ้าของบ้านมีฐานะยากจน มีผู้สูงอายุ และเป็นผู้พิการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งได้รับงบประมาณที่ดำเนินการสมทบจากหน่วยงานท้องถิ่น ร่วมกับของพอช.

การดำเนินงานการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้ยากจน ก็เป็นเรื่องหลักสำคัญที่ต้องช่วยเหลือเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุขมากขึ้น สิ่งที่สำคัญคือชุมชนตำบลช่อง กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่อง ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ท้องถิ่น มีควดหวังที่ต้องให้เกิดประชาชนมีบ้านที่มั่นคง แข็งแรงและมีความสุข

นางสาวเครือมาศ ขาวนวล กล่าวว่า ตนเองเป็นผู้พิการไม่สามารถเดินได้ตามปกติสาเหตุเกิดจากอุบัติเหตุรถชน ทำให้ช่วยเหลือตนเองได้ไม่เท่าที่ควร อาศัยกับลูกสองคน และมีหลานเล็กอีกสองคน ในบ้านหลังเล็ก และถูกเสนอชื่อและผ่านการคัดเลือกตามกระบวนการของโครงการบ้านพอเพียงชนบท ปี 2561 ที่ผ่านมา ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ตอนนี้มีพื้นที่ใช้สอยเพิ่มมากขึ้น มีห้องครัวที่สะดวกเหมาะสมสำหรับตนที่เป็นคนพิการ และมีการท่อน้ำที่สบาย ตนและครอบครัวรู้สึกดีใจเป็นอย่างมาก มีบ้านที่สวยงามและมั่นคงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บริเวณบ้านสามารถปลูกผักสวนครัวเล็กน้อยช่วยลดรายจ่ายได้อีก ต้องขอขอบคุณโอกาสดีที่ทางสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลช่องให้การช่วยเหลือในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ตอนนี้ตนเองมีความสุขและมีรอยยิ้มได้ทุกวัน

ความสำเร็จเกิดจากความร่วมมือทุกฝ่ายและแรงหนุนจากท้องถิ่น

ที่ผ่านมาสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง ได้มีการผลักดันปัญหาของประชาชน อาทิ 1) การแก้ไขไม่ว่าจะเป็นการที่ดินที่ทำกินให้ประชาชนได้รับสองสิทธิต่างอย่างถูกต้อง จำนวน 289 แปลง 2) ด้านที่อยู่อาศัยให้ประชาชนผู้ยากจนได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง จำนวน 80 ตำบล 3) ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมให้ประชาชนได้มีรายได้จากการเกษตรที่เพิ่มขึ้น 4) การส่งเสริมสุขภาพให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลช่อง 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และคุณภาพของสินค้าชุมชน เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน น้ำผึ้งโพรง และงานจักสาน เป็นต้น เป็นที่ยอมรับของตลาดภายนอก ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลช่อง ในการพัฒนาการส่งเสริมด้านสังคมคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในตำบลช่อง ที่สำคัญองค์การบริหารส่วนตำบลช่อง ได้บรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะ 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) ในเรื่อง (1) ก่อสร้างหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส จำนวน 200,000 บาท เพื่อให้ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และ (2) การสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่อง จำนวน 250,000 บาท เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลช่องดำเนินงานตามระเบียบ

อย่างไรก็ดี การพัฒนาไม่ได้หยุดหรือพอใจกับสิ่งที่มีแต่ยังมีสิ่งที่จะทำต่อ เพื่อความสุขของคนช่องอีกหลายเรื่อง ได้แก่ การฟื้นฟูระบบสวัสดิการชุมชนตำบลช่องให้มีความเข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มากขึ้น การฟื้นฟูการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อของตำบลช่อง การบริหารจัดการน้ำ ในการส่งเสริม

และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้แหล่งต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ การพัฒนาระบบตลาดวิถีชุมชนตำบลช่อง
เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนงานของภาคประชาชนที่ประสบความสำเร็จได้นั้น เกิดขึ้นจากความร่วมมือของ
ประชาชน รวมถึงหน่วยงาน ภาคี ท้องที่ ท้องถิ่นต่างๆในพื้นที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี การสนับสนุนให้
ประชาชนมีส่วนร่วมคิดร่วมแสดงความคิดเห็น การสะท้อนปัญหาจากคนในพื้นที่จริงนั้น จะทำให้การแก้ปัญหา และ
การสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้ตรงจุด ลดความขัดแย้ง ไม่มีคนทำเพื่อใคร และไม่มีใครทำเพื่อตนเอง แต่
เป็นการทำเพื่อส่วนรวมของคนในตำบลช่อง

ประสานงานพื้นที่

นางบุญทิพย์ เกตุทอง

สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลช่อง

โทร. 061-0520429